

Arholma Byalags Samfällighetsförening
arholmabyalag@gmail.com

Elektronisk delgivning

Ansökan om flytbryggor, badplats, museum, toalett mm. vid Österhamn på fastigheten Arholma S:8, Norrtälje kommun

Beslut

Strandskydd

1. Länsstyrelsen i Stockholms län (Länsstyrelsen) avslår ansökan om dispens från strandskyddsbestämmelserna för anläggande av två flytbryggor samt ett kajakställ på fastigheten Arholma S:8, Norrtälje kommun, enligt bilagor 1-4.
2. Länsstyrelsen medger med stöd av 7 kap. 18 a § miljöbalken (1998:808) dispens från strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 15 § miljöbalken för uppförande av museum för kofärja, uppförande av toalettbyggnad samt anläggande av en badramp för personer med rörelsehinder samt en cykelparkering inom fastigheten Arholma S:8 i Norrtälje kommun, i enlighet med bilagorna 1-2, 5, 7 och 10.
3. Endast byggnadernas och anläggningens yta på marken får användas för avsett ändamål enligt 7 kap. 18 f § andra stycket miljöbalken.
4. Länsstyrelsen avvisar ansökan om strandskyddsdispens för anläggande av grill-/eldstad, avverkning av två granar, komplettering av sand på befintliga sandstränder, anläggande av sittgradänger samt ändrad användning av det befintliga

slipskjulet. Detta då åtgärderna inte bedöms strida mot förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken.

Beslutets giltighet

Detta beslut upphör att gälla om åtgärderna som avses inte har påbörjats inom två år eller avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft (7 kap. 18 h § miljöbalken).

Landskapsbildsskydd

5. Länsstyrelsen avslår ansökan om tillstånd från föreskrifterna i förordnandet till skydd för landskapsbilden gällande ansökta sittgradängar enligt bilagor 1-2 och 9.
6. I övrigt medger Länsstyrelsen tillstånd enligt föreskrifterna i förordnandet till skydd för landskapsbilden för de ansökta åtgärderna.

Vattenverksamhet

7. Gällande de anmälda vattenverksamheterna enligt 11 kapitlet miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att Arholma Byalags Samfällighetsförening kan anlägga två flytbryggor, ta bort slipar och förstärka två sandstränder på fastigheten Arholma S:8 i Norrtälje kommun. Detta under förutsättning att det utförs enligt anmälan och i övrigt lämnade uppgifter samt att de försiktighetsmått som anges i detta beslut följs.

Länsstyrelsen förelägger, Arholma Byalags Samfällighetsförening att vidta dessa försiktighetsmått i samband med utförandet av anmäld vattenverksamhet:

- a. Grumlade arbeten får inte utföras under perioden 1 april till 31 augusti.
- b. Vid arbeten i vattenområde ska enbart oljetäta maskiner med biologiskt nedbrytbara smörj- och hydrauloljor samt propylenglykol som minst uppfyller miljökraven i svensk standard användas. Maskinerna ska vara utrustade med slangbrottsventiler.

Beskrivning av ärendet

Arholma Byalags Samfällighetsförening (föreningen) har ansökt om dispens från strandskyddsbestämmelserna, tillstånd från landskapsbildsskyddet samt gjort en anmälan om vattenverksamhet för ett flertal åtgärder vid en plats i Österhamn på fastigheten Arholma

S:8, Norrtälje kommun. Föreningen har önskat att ärendena ska samprövas.

Ärendet gäller anläggande av två nya flytbryggor, borttagande av befintliga slipar samt iordningställande av två mindre befintliga sandstränder på platsen för bad. Utöver detta omfattar ansökan även uppförande av en toalettbyggnad och en museibygnad. Ansökan omfattar även ändrad användning av ett befintligt slipskjul till förråd samt att anläggande av en grillplats, kajakställ, cykelparkering, badramp för personer med rörelsehinder samt anordnande av sittgradänger, se bilagor 1-10.

Nedan redogör Länsstyrelsen för vad föreningen har framfört i sina ansökningar och sin anmälan.

Arholma är Norrtälje kommuns mest besökta ö utan fast landförbindelse. Arholma har ett väl bevarat kulturlandskap, många sevärdheter, goda förbindelser, tillgängliga transportvägar och väl utbyggd service för det rörliga friluftslivet. Vidare är Arholma ett mycket uppskattat och attraktivt besöksmål, men som idag saknar en allmän och tillgänglighetsanpassad plats för bad och umgänge.

Österhamn är en skyddad vik som sedan långt tillbaka i tiden varit en naturlig plats för att tillgodose öbornas behov av anläggningar vid vattnet såsom, bryggor, båthus, sjöbodar och varv. Majoriteten av den strandnära marken som ligger i Österhamn omfattas av fastigheten S:8 som ägs av föreningen. Österhamn är också den plats där flest bryggor förekommer på Arholma. Majoriteten av bryggorna här är privatägda, och upplåtes via arrendeavtal med föreningen.

I Österhamnsviken ligger det gamla nerlagda varvet Stenbacksnäs. Varvet har gamla anor och har använts för byggnation av skutor på 1800-talet. En bit in på 1900-talet anlades befintliga slipar och slipskjul, men som inte har använts på mycket länge. Det är nu på denna plats som föreningen, genom aktuell ansökan, önskar utveckla till en tillgänglighetsanpassad allmän plats för bad, småbåtsförtöjning, kultur, umgänge mm.

Platsen, som ligger i en sluttande backe, skulle med enkla medel kunna omvandlas för att tjäna det nu planerade syftet.

I direkt anslutning till platsen löper även en av deletapperna i den nyanlagda vandringsleden Stockholm Archieplago Trail. Denna vandringsled skulle därmed naturligt knyta an till platsen och bli ett

tydligt etappmål för vandrare som söker ett bad, vill ta en paus från vandringen eller lära sig mer om Arholmas historia och kulturarv.

Besökare som kommer sjövägen med båt kommer att kunna lägga till vid bryggorna tillfälligt, eller om man kommer med kajak dra upp kajaken och lägga denna skyddad under tak i det planerade kajakstället. Vägen som leder fram till platsen är också i gott skick. Detta medför att hela området därmed kommer kunna tillgängliggöras och anpassas för personer med rörelsehinder.

Syftet med samtliga åtgärder är att på ett effektivt och koncentrerat sätt kunna tillgodose flera behov och intressen, både för det rörliga friluftslivet och för boende på Arholma.

Projektet och de nu ansökta åtgärderna är en helhet. Utgångspunkten för hela projektet är att samtliga åtgärder görs inom det tidigare varvsområdet som tog ytan i anspråk redan före strandskyddslagstiftningen införande. Platsen är därmed redan ianspråktagen och åtgärderna påverkar inte tillgängligheten för allmänheten negativt.

Sammanfattningsvis är skälen för strandskyddsdispens för de nu aktuella åtgärderna att området redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften, att anläggningarna för sin funktion måste ligga vid vattnet samt att åtgärderna behöver ta området i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området.

Nedan följer en närmare beskrivning av de ansökta åtgärderna:

Badplats

Arholma saknar idag en allmän tillgänglig badplats. Den nu aktuella platsen har bra förutsättningar och ligger lättillgängligt nära en allmän väg och vandringsstig, vilket gör att platsen nås med barnvagn, rullstol, cykel och liknande.

Botten vid de två badstränderna utgörs idag redan huvudsakligen av sand. Föreningen planerar enbart en förstärkning av de befintliga sandstränderna. Med detta menas här att mer natursand tillförs i den mån det behövs. Placering och storlek av stränderna framgår av bifogad situationsplan, se bilaga 2.

Vid den norra stranden vill föreningen även anlägga en badramp (exempelbild i bilaga 10), för att personer med rörelsehinder. Rampen kommer att tas upp under vintern och placeras på land.

Rampen kommer att anläggas så att den yttersta avsatsen når ca en meters djup.

Flytbryggor (för bad och småbåtförtöjning)

Motivet till anläggande av de nu ansökta flytbryggorna är i första hand att tillgodose behovet av en utpekad tillgänglig badplats, där bad ska kunna ske från brygga med badstege. Någon sådan finns inte idag på Arholma och är högst önskvärt.

Eftersom det samtidigt också finns ett stort behov av nya båtplatser är det ett klokt samnyttjande att bryggorna både kan användas för bad samt för båtplats för småbåtar. Syftet med båtplatserna är att tillgodose behovet av båtplats som finns från både bofasta och fritidsboende. I dagsläget har föreningen tio köande hushåll som önskar en båtplats på Arholma. Efter att aktuell ansökan skickats in, har även ytterligare tio nya fastigheter bildats på Arholma. Ytterligare fastigheter är även under avstyckning. Ansökan omfattar därmed anläggande av två bryggor med sammanlagt 20 båtplatser, för att tillgodose det uppskattade behovet av båtplats de närmsta åren.

Permanentboende med behov av båt i sin verksamhet kommer att ges företräde till båtplats. Minst 2 båtplatser kommer dessutom lämnas som "öppna platser", för tillfällig förtöjning med en definierad maxtid på exempelvis ett dygn. Minst en båtplats kommer även att utrustas för att underlätta av- och påstigning för personer med rörelsenedsättning.

Flytbryggor har valts dels för att ge minsta möjliga miljöpåverkan på botten, dels därför att det snabbt blir så pass djupt att stenistor eller pålning inte blir ekonomiskt försvarbart. Då flytbryggor också är skalbara så kan flytbryggor både minskas och utökas i förhållande till framtidens behov. Genom att lägga bryggorna en bit ut från stranden och använda en ramp, blir skuggningen på botten också liten och påverkan på den grunda delen närmast land minimal. Flytbryggor är också fördelaktiga för personer med rörelsehinder då nivån mellan brygga och båt alltid är densamma.

Flytbryggor med Y-bommar ger också betydligt fler båtplatser än andra lösningar. En vanlig stenkistebrygga har normalt plats för maximalt fyra småbåtar. Föreslagen lösning med flytbryggor är således mångdubbelt mer yt-effektiv och kan jämföras med ca 5 vanliga bryggor med längsförtöjda båtar.

Föreningen äger idag två bryggor och två båthus. Ingen av bryggorna eller båthusen kan utvidgas på grund av fysiska begränsningar. Det går heller inte att bygga om dessa med exempelvis y-bommar för att på så sätt öka antalet båtplatser. Den brygga som idag redan finns nedanför slipskjulet på den aktuella platsen tillhör en privatperson som har ett arrendeavtal med föreningen. Denna brygga kan därför inte tas anspråk eller byggas ut.

Kajakstall

Det planerade kajakstället önskas att placeras söder om slipskjulet och badstränderna, se bilagor 1-2 och 4. Platserna i kajakstället kommer kunna hyras. Några platser kommer dock att vara reserverade för tillfälligt nyttjande av personer som besöker Arholma en kortare tid. Planen är att få in totalt 12 kajaker i det ansökta stället.

Sittgradänger

De ansökta sittgradängernas placering framgår av situationsplanen, se bilaga 2. Dessa planeras att anläggas efter de naturliga 0,5 m höjdkurvorna, vilket ger ett djup på ca tre meter per steg. Sittgradängerna består av stödmurar i betong. På mitten av varje gradäng anläggs en liten trappa. Den plana delen mellan murarna utgörs av gräs. Exempel på hur aktuella sittgradänger kan komma att se ut framgår i bilaga 9.

Sittgradängerna kommer även att bli tillgängliga för rörelsehindrade från minst en kortsida. Gradängerna skapar naturliga samlingsplatser där man både kan ligga och sitta med eller utan stöd. Den nedersta gradängen kommer ligga i direkt anslutning till den planerade eldstaden/grillplatsen.

Toalettbyggnad och cykelparkering

Intill det planerade området, längs med vägen, vill föreningen uppföra en toalettbyggnad med torrklosett, se bilagor 1-2 och 5. Strax sydost om toalettbyggnaden vill man även uppföra cykelparkering där cyklar och mindre fordon kan parkeras. Cykelparkeringens placering framgår i situationsplanen, se bilaga 2. Cykelparkeringen anläggs genom att en mindre yta jämnas ut, grusas och enklare cykelställ i metall placeras ut, se bilaga 10.

Grillplats

Arholma saknar en anlagd grillplats där det går att elda och grilla på ett säkert sätt, utan att riskera skador på omgivningen.

Den nu ansökta grillplatsen planeras att anläggas i anslutning till stranden nedanför ansökta sittgradänger, se bilaga 2. Grillen utgörs av en betongring med invändig diameter 900 mm och en höjd på 600 mm. Ovanpå denna placeras en avlastningsyta i betong med ytterdiameter på ca 1400 mm. Till grillen monteras svängbart galler och hållare för kokkärl. Eldstaden fylls upp med sand till lämplig höjd. Exempelbild på en eldstad med motsvarande mått framgår av bilaga 8.

Museibygnad för kofärja

Arholmas kofärja användes fram till slutet av 80-talet och har sedan dess förvarats i ett båthus som är svårtillgängligt, för trångt och inte en idealisk plats för bevarande eller nyttjande som museum. Genom att istället uppföra en liten museibygnad längs vägen kommer kofärjan att kunna synliggöras och bli en sevärdhet som berättar om Arholmas gamla tider. Att kofärjan placeras under tak och med väggar är nödvändigt för att denna inte ska bli förstörd.

Kofärjan utgör ett kulturhistoriskt värdefullt föremål som föreningen vill kunna visa upp för allmänheten på en tillgänglig plats. Den nya ansökta museibygnaden ska därför placeras inom området för det gamla varvet, i direkt anslutning till vägen som passerar förbi, se bilaga 2 och 7. Denna kommer därför att utgöra ett intressant stopp för folk som följer den nyanlagda vandringsleden Stockholm Archipelago Trail, som passerar precis intill.

Museet kommer placeras på en naturlig platå som tidigare använts som uppställningsplats för båtar. På sydsidan mot vattnet anläggs bänkar och taket görs med ett litet språng i syfte att skydda mot lättare regn.

Två större granar kommer behöva tas bort på den aktuella platsen. Granarna är enligt ansökan utsatta för angrepp av barkborre och bedöms vara ca 60 år gamla. Då träden innebär en risk då de står nära en kraftledning samt också skulle hamna nära museibygnaden behöver dessa tas ner. Granarna är markerade som träd på situationsplanen intill museet se bilaga 2.

Förråd (ombyggnation av slipskjul)

Det befintliga slipskjulet på platsen, se bilaga 6, ska byggas om till förråd till föreningens medlemmar och till dem som får möjlighet till en båtplats vid de nu ansökta bryggorna. Byggnadens utseende kommer till det yttre inte att ändras mer än att fasad, fönster, dörrar mm rustas upp och underhålls. Invändigt rustas byggnaden med

förråd och användningen av det befintliga slipskjulet kommer därmed att förändras. Behovet av ombyggnationen och den ändrade användningen föreligger dock enbart om aktuell dispensansökan gällande flytbryggorna kan beviljas.

Remiss

Gällande vattenverksamheterna har Länsstyrelsen remitterat handlingarna till Norrtälje kommun, Sjöfartsverket och Arholma Fiskevårdsförening. Norrtälje kommun framför huvudsakligen i sitt yttrande (dnr 2024-1525) att de inte har några synpunkter på anmälan.

Sjöfartsverket framför huvudsakligen i sitt yttrande att de inte har något att erinra mot den anmälda vattenverksamheten, förutsatt att ett antal villkor och synpunkter beaktas, se bilaga 11.

Inga övriga yttranden har inkommit i ärendet.

Motivering till beslut

Strandskydd

Åtgärder i ansökan som ej kräver dispens från strandskyddet

Inledningsvis gör Länsstyrelsen bedömningen att de ansökta och beskrivna åtgärderna, anläggningar och anordningar som avser grill-/eldstad, komplettering av sand på befintliga sandstränder, anläggande av sittgradänger samt ändrad användning av det befintliga slipskjulet är sådana åtgärder, som vare sig kommer att hindra eller avhålla allmänheten från området eller som innebär en väsentlig förändring av livsvillkoren för djur- och växtarter på platsen. Länsstyrelsen gör därmed bedömningen att dessa åtgärder, anläggningar och anordningar inte är förbjudna enligt 7 kap 15 § miljöbalken. Länsstyrelsen gör även bedömningen att nedtagning av de två granbarkborreangripna granarna ej heller strider mot förbuden i 7 kap 15 § miljöbalken. Mot bakgrund av detta beslutar Länsstyrelsen att avvisa ansökan ur detta avseende.

Two nya flytbryggor

Länsstyrelsen har först att ta ställning till om ansökta bryggor är sådana anläggningar som inte får uppföras inom det strandskyddade området. Enligt 7 kap. 15 § andra punkten miljöbalken får inom ett strandskyddsområde inte anläggningar eller anordningar utföras, om de hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt. Enligt fjärde punkten

samma paragraf får inom strandskyddat område heller inte åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för växt- och djurarter.

Då aktuella brygganläggningar är sådana anläggningar som bland annat kommer att uppta ett vattenområde (ca 63 kvm) där allmänheten idag kan färdas fritt, samt även innebära en väsentlig förändring av livsvillkoren för djur- eller växtarter på platsen, bedöms ansökta flytbryggor kräva dispens från strandskyddsbestämmelserna för att få uppföras.

Vidare framgår det i ansökan att det främsta motivet till att uppföra de nu aktuella bryggorna är att tillgodose behovet av en badbrygga med badstege. Det framgår också att sökanden samtidigt vill tillgodose behovet av båtplatser för både bofasta och fritidsboende på Arholma.

Det har i ansökan framgått att det i dagsläget finns tio hushåll som önskar båtplats för att kunna ta sig till omkringliggande öar, fiska eller liknande. Föreningen har uppskattat att behovet dock kommer vara omkring 20 båtplatser inom de närmsta åren. Det framgår också att om bryggor får uppföras kommer permanentboende med behov av båt i sin verksamhet ges företräde till båtplats samt att två båtplatser kommer att lämnas öppna för tillfällig förtöjning. En båtplats kommer att anpassas för att underlätta av/och påstigning för personer med rörelsehinder.

Då den aktuella ansökan avser uppförandet av två helt nya bryggor bedömer Länsstyrelsen att det särskilda skäl som i detta fall skulle kunna åberopas är att anläggningarna för sin funktion måste ligga vid vattnet och således inom det strandskyddade området. Detta i enlighet med 7 kap. 18 c § punkten 3 miljöbalken. Utifrån de uppgifter som framkommit i ansökan bedömer Länsstyrelsen inte att bryggorna utgör ett allmänt angeläget intresse i enlighet med 7 kap. 18 c § punkten 5 miljöbalken.

Även om en brygga kan utgöra en anläggning som för sin funktion behöver ligga vid vattnet, behöver också sökandens intresse motiveras samt vägas mot intressena som strandskyddet syftar att skydda, för att det ska föreligga särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § punkten 3 miljöbalken. Kravet på att behovet inte kan tillgodoses utanför det strandskyddade området, eller på annat sätt, innebär att sökanden behöver visa att man skulle förorsakas orimliga kostnader, tidsförluster eller andra olägenheter om dispens för ansökta bryggor inte medges (se även Mark- och miljööverdomstolens dom den 16 juni 2015 i mål nr M 11808-14).

I aktuellt fall kan Länsstyrelsen konstatera att Arholma trafikeras av reguljärtrafik året runt, även om turtätheten är något mer begränsad under delar av året. Från den aktuella platsen till Arholma brygga (dit turbåtar anländer) är det ca 1,2 km fågelvägen. Länsstyrelsen kan även konstatera att det i västra delen av Österhamnsviken redan finns en befintlig kajplats samt en redan anlagd gästhamn med ca ett 20-tal båtplatser.

Vidare kan Länsstyrelsen konstatera att det i aktuell ansökan inte framgår någon närmare redogörelse för det behov av båtplats som de nu köande personerna har, utöver att boende önskar en båtplats för att kunna ta sig till omkringliggande öar, fiska och liknande. Vilka och hur många av de nu köande hushållen som faktiskt har starka behov av egen båtplats har inte redogjorts för i den aktuella ansökan. Länsstyrelsen gör även bedömningen att anläggande av två helt nya brygganläggningar med 20 båtplatser för att tillgodose ett uppskattat kommande behov samt ett behov av en brygga med badstege inte är proportionerligt eller väger över det intresse som strandskyddsbestämmelserna i detta fall avser att skydda.

Sammanfattningsvis gör Länsstyrelsen bedömningen att det inte föreligger särskilt skäl enligt 7 kap. 18 c § punkten 3 miljöbalken för anläggande av ansökta flytbryggorna och att det därmed saknas förutsättningar för att bevilja dispens från strandskyddsbestämmelserna. Länsstyrelsen bedömer heller inte att några andra särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken är tillämpliga för de nu ansökta bryggorna. Ansökan ska därmed avslås.

Avslutningsvis gör Länsstyrelsens bedömning att det allmänna intresset som strandskyddet avser bevara i detta fall väger tyngre än det enskilda intresset. Proportionalitetsbedömningen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken medför således inte heller särskilda skäl för dispens.

Kajakställ

Beträffande det ansökta kajakstället kan Länsstyrelsen konstatera att anläggningen avses att placeras på en oexploaterad yta där allmänheten idag kan färdas fritt, söder om det befintliga slipskjulet och de mindre sandstränderna. Ytan som anläggningen kommer att ta i anspråk är ca 16 kvm. Anläggningen kräver därmed, enligt Länsstyrelsens bedömning, dispens från strandskyddsbestämmelserna för att få uppföras.

Vidare framgår det i ansökan att majoriteten av kajakplatserna kommer att hyras ut av föreningen, men att några platser dock kommer vara

tillgängliga för den allmänhet som tillfälligt besöker Arholma och som önskar att få förvara sin kajak skyddad under tak.

Det särskilda skäl som i detta fall, enligt Länsstyrelsen, skulle kunna vara aktuellt är att anläggningen för sin funktion måste ligga vid vattnet och således inom det strandskyddade området, i enlighet med 7 kap. 18 c § punkten 3 miljöbalken. Vid en bedömning av om det föreligger särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § punkten 3 miljöbalken behöver dock sökanden kunna visa att han eller hon skulle förorsakas orimliga kostnader, tidsförluster eller andra olägenheter om kajakstället inte får uppföras.

I ansökan framgår inte någon närmare redogörelse om varför ansökt kajakställ behöver uppföras på platsen eller någon ingående beskrivning över sökandens behov av det nu ansökta kajakstället. Sökanden har ej heller redogjort för vilka konsekvenser som skulle uppkomma, om det nu aktuella kajakstället inte skulle komma till stånd.

Utifrån de uppgifter som framkommit i ansökan kan Länsstyrelsen inte se att behovet av det ansökta kajakställ är av en sådan betydelse att särskilda skäl föreligger i enlighet med 7 kap. 18c § punkten 3 miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer heller inte att några andra särskilda skäl enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken är tillämpliga för det nu ansökta kajakstället.

Sammanfattningsvis bedömer Länsstyrelsen därmed att det saknas särskilda skäl, och därmed förutsättningar för dispens för det nu ansökta kajakstället.

Avslutningsvis gör Länsstyrelsens bedömning att det allmänna intresset som strandskyddet avser bevara i detta fall väger tyngre än det enskilda intresset. Proportionalitetsbedömningen enligt 7 kap. 25 § miljöbalken medför således inte heller särskilda skäl för dispens. Ansökan ska därmed avslås även i denna del.

Badramp för personer med rörelsehinder

Enligt sökanden syftar den ansökta badrampen, se bilaga 2 och 10, till att möjliggöra bad för personer med rörelsehinder, något som inte idag är möjligt på Arholma. Ansökan avser placering av badramp vid den norra sandstranden. Länsstyrelsen bedömer att åtgärden utgör ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i 7 kap. 18 c § miljöbalken, punkt 5. Det föreligger därmed särskilda skäl för dispens från strandskyddsbestämmelserna för den aktuella badrampen.

Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att allmänhetens tillträde till det strandskyddadeområdet inte påverkas på ett oacceptabelt sätt av den nu ansökta åtgärden. Vidare bedöms större delen av botten, där rampen

kommer att placeras, utgöras av sand utan några större eller kända naturvärden. Mot bakgrund av detta anser Länsstyrelsen att den planerade åtgärden inte strider mot strandskyddets allemansrättsliga eller biologiska syfte. Dispens från strandskyddsbestämmelserna kan därmed medges för den sökta badrampen.

Museum för kofärja

Länsstyrelsen instämmer med sökanden om att aktuell byggnad, som syftar till att bevara samt visa upp Arholmas kulturhistoriskt värdefulla kofärja, är att anses utgöra ett allmänt angeläget intresse som därmed utgör ett särskilt skäl i enlighet med 7 kap. 18 c § miljöbalken, punkt 5. Länsstyrelsen instämmer även med sökanden om att en sådan museibygnad behöver placeras på en, för allmänheten tillgänglig plats för att uppnå sitt syfte. Den nu ansökta lokaliseringen nära den befintliga vägen och längsmed den nyanlagda vandringsleden, Stockholm Archipelago Trail, bedöms därmed lämplig ur sådan synpunkt. Länsstyrelsen bedömer att den lokaliseringsbedömning som sökanden redogjort för i ansökan därmed är tillräcklig.

Vidare gör Länsstyrelsen bedömningen att allmänhetens tillträde till det strandskyddadeområdet inte kommer att påverkas av den nu planerade byggnaden påverkas på ett oacceptabelt sätt, och åtgärden strider därför inte mot strandskyddets allemansrättsliga syfte, Platsen utgörs idag av en plan gräsbeklädd yta som tidigare används för båtuppställning utan några kända naturvärden. Mot denna bakgrund anser Länsstyrelsen att ansökt museibygnad inte heller strider mot strandskyddets biologiska syfte. Dispens från strandskyddsbestämmelserna kan därmed medges.

Toalettbyggnad och cykelparkering

Länsstyrelsen konstaterar att anläggande av ansökt toalett/torrklosett samt cykelparkering syftar till att tillgodose behovet av en för allmänheten tillgänglig toalett samt möjligheten att parkera cyklar intill den nu planerade muséet, badplatsen och umgängesytan. Länsstyrelsen instämmer därmed med sökanden om att placering av toalett och cykelparkering behöver anläggas inom det strandskyddade området för att uppnå syftet samt det önskade behovet.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att anläggande av den ansökta toalettbyggnaden och cykelparkering utgör ett sådant angeläget allmänt intresse som avses i 7 kap. 18 c § miljöbalken, punkt 5. Länsstyrelsen bedömer därmed att det föreligger särskilda skäl för

dispens från strandskyddsbestämmelserna för den nu ansökta toalettbyggnaden och cykelparkeringen.

Avslutningsvis gör Länsstyrelsen också i denna del bedömningen att åtgärderna inte strider mot strandskyddets syften. Dispens från strandskyddsbestämmelserna kan därmed medges.

Landskapsbildskydd

Ansökta byggnader är planerade i ett plan, med röd träfasad och ansluter väl till befintlig bebyggelse. Då området redan hyser flertalet bryggor, och att de nu ansökta bryggorna avses nyttjas för småbåtar, så bedöms inte landskapsbilden påverkas. Att öppna upp genom att ta ner några få träd, bedöms heller inte påverka landskapsbilden. Tillstånd från landskapsbildsskyddet kan därmed medges för de nu ansökta byggnaderna och bryggor.

Vidare bedömer dock Länsstyrelsen att sittgradängernas utformning och omfattning inte är lämplig ur kulturmiljösynpunkt. De småskaliga byggnaderna och bryggorna ansluter till befintlig miljö, medan sittgradängerna är ett främmande inslag. Dessa bryter mot landskapsbilden av kuperad skogsmark invid vattnet. Mot bakgrund av detta bedömer Länsstyrelsen att ansökan om tillstånd från landskapsbildsskyddet för nu ansökta sittgradänger därmed ska avslås.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenverksamheter. När ett anmälningssärende är tillräckligt utrett ska tillsynsmyndigheten förelägga verksamhetsutövaren om de försiktighetsmått som behövs enligt miljöbalken enligt 23 § förordning (1998:1388) om vattenverksamheter. Länsstyrelsen bedömer att planerade åtgärder kan genomföras under förutsättning att arbetena utförs enligt anmälan och att ni följer de försiktighetsmått som Länsstyrelsen förelägger om. Framkommer nya omständigheter kan Länsstyrelsen komma att göra en annan bedömning. Det är därför viktigt att alla eventuella förändringar av verksamheten, vad gäller till exempel utförande eller tidpunkt för åtgärder, anmäls till Länsstyrelsen samt godkänns innan åtgärderna påbörjas.

Arbeten i ett vattenområde gör att det frigörs finkornigt material som orsakar grumling. Grumling kan ha en negativ påverkan på växt- och djurlivet genom att ljusklimatet förändras och att partiklar lägger sig på botten. För att minska risken för störningar på fisk och

andra organismer får grumlande arbeten inte utföras under perioden 1 april till 31 augusti.

Vid arbeten i vattenområde ska enbart oljetäta maskiner med biologiskt nedbrytbara smörj- och hydrauloljor samt propylenglykol som minst uppfyller miljökraven i svensk standard användas. Maskinerna ska vara utrustade med slangbrottsventiler.

Länsstyrelsen bedömer att de anmälda vattenverksamheterna kan genomföras under förutsättning att arbetet sker med ovan föreskrivna försiktighetsåtgärder och i övrigt i enlighet med anmälan. Länsstyrelsen förutsätter att sökanden har inlämnat fullständiga och korrekta uppgifter för Länsstyrelsens bedömning i ärendet.

En förutsättning för att vattenverksamheterna ska kunna genomföras är dock att övriga nödvändiga dispenser och tillstånd erhålls.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Strandskydd

Aktuellt område omfattas av strandskydd enligt 7 kap. 13 och 14 §§ miljöbalken. Strandskyddet syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Enligt 7 kap. 15 § miljöbalken råder inom strandskyddat område förbud mot att bland annat uppföra nya byggnader, samt att utföra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten från tillträde i ett i övrigt allemansrättsligt tillgängligt område. Inom strandskyddat område får heller inte åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för växt- och djurarter.

Länsstyrelsen får enligt 7 kap. 18 a § miljöbalken i det enskilda fallet ge dispens från strandskyddsbestämmelserna i naturreservat och andra skyddade naturområden som inrättats av Länsstyrelsen.

Enligt 7 kap. 18 c § miljöbalken får som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om dispens från strandskyddet endast beaktas om det område som dispensen avser

1. redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,

3. behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, eller
6. behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

Enligt 16 kap. 2 § miljöbalken får tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av balken, ges för en begränsad tid och får förenas med villkor.

Enligt 7 kap. 18 § f miljöbalken ska ett beslut om dispens från strandskyddet inte omfatta ett område som behövs för att mellan byggnaderna och strandlinjen säkerställa fri passage för allmänheten samt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Dispensbeslut ska ange i vilken utsträckning mark får tas i anspråk som tomt eller annars användas för det avsedda ändamålet.

Intresseprövning

Vid en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken kan beaktas även andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c-d §§ som skäl för strandskyddsdispens. Utgångspunkten för den proportionalitetsbedömning som ska göras inom ramen för en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken är dock att det allmänna intresset av att bevara allemansrättslig tillgång till strandområden för friluftsliv och områden med goda livsvillkor för djur- och växtliv är mycket starkt (se MÖD 2020:2 I och II). Denna intresseavvägning ska dock inte uppfattas som en mer generell utvidgning av möjligheterna till dispens. Utrymmet för att ge dispens för en åtgärd som inte ryms inom de särskilda skäl som återfinns i miljöbalken är mycket litet (NJA 2020 s. 1129).

Enligt 7 kap. 26 § miljöbalken får dispens från områdesskydd (t.ex. naturreservat och strandskydd) endast ges om det är förenligt med skyddets syften.

Landskapsbildsskydd

I aktuellt område gäller förordnandet till skydd för landskapsbilden enligt 19 § naturvårdslagen, i dess äldre lydelse. Länsstyrelsen ska bland annat tillståndspröva nybyggnad, upplag eller annat arbetsföretag som i väsentlig mån kan skada landskapsbilden. Länsstyrelsen ska även pröva åtgärder som anläggande av väg, luftledning, trädfällning, m m som innebär en väsentlig ändring av befintligt höjdläge eller vegetation. Förordnandet gäller även efter miljöbalkens ikraftträdande enligt 9 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken.

Enligt 7 kap. 18 a § punkt 2 miljöbalken är Länsstyrelsen beslutande myndighet i strandskyddsfrågor inom vissa områden som är skyddade enligt 7 kap. miljöbalken, bl.a. områden som omfattas av landskapsbildskydd, om skyddet inrättats av någon annan än en kommun.

Vattenverksamhet

Länsstyrelsen kan med stöd av 23 § förordningen om vattenverksamheter m.m. samt 26 kap. 9 § miljöbalken förelägga verksamhetsutövaren om att vidta de försiktighetsåtgärder som behövs enligt miljöbalken.

Allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser

Vid prövning av åtgärder och verksamheter enligt miljöbalken ska bestämmelserna i balkens 1 och 2 kapitel om allmänna hänsynsregler m.m. tillämpas.

Enligt 2 kap. 6 § miljöbalken ska det, för en verksamhet eller åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde det, väljas en plats som är lämplig med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Enligt bestämmelsens andra stycke ska, vid prövning av bl.a. frågor enligt 7 kap., bestämmelserna i 3 och 4 kap. tillämpas endast i de fall som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden.

Området är av riksintresse för kulturmiljövård, naturvård och friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken.

Enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas. Områden som är av riksintresse för naturvärden, kulturmiljövården eller friluftslivet ska skyddas mot ovanstående åtgärder.

Skärgården med kustområden är med hänsyn till sina natur- och kulturvärden i sin helhet av riksintresse enligt 4 kap. 1, 2 och 4 §§ miljöbalken. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd endast om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Inom Stockholms skärgård ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön.

Information

Aktuella åtgärder/verksamheter kan utöver detta beslut fordra andra tillstånd, lov eller liknande från t.ex. kommun, markägare eller annan sakägare.

Det är den som söker dispens/tillstånd som har ansvar att kontrollera att beslutet vunnit laga kraft innan några åtgärder påbörjas.

Beslutet kan överklagas

Beslutet kan överklagas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt bilaga 12.

Beslutande

Beslutet har fattats av enhetschef Sara Sundin med miljöhandläggare Jonas Fjellstedt som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljöhandläggare Henrik Thelander, kulturmiljöhandläggare Andrea Olausson och jurist Boel Persson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Översiktskarta
2. Situationsplan
3. Bryggor, ritning
4. Kajakställ, ritning
5. Toalettbyggnad (TC), ritning
6. Ändrad användning bef. slipskjul till förråd, ritning
7. Museibygnad för kofärja, ritning
8. Exempelbild på eldstad/grillplats
9. Exempelbild på sittgradänger
10. Exempelbild på badramp och cykelställ
11. Sjöfartsverkets yttrande
12. Hur man överklagar

Kopia till

Norrtälje kommun: kontaktcenter@norrtalje.se,

bygg.miljonamnden@norrtalje.se

Naturvårdsverket: registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten: havochvatten@havochvatten.se

Riksantikvarieämbetet: registrator@raa.se

Sjöfartsverket: sjofartsverket@sjofartsverket.se

Arholma Fiskevårdsförening